

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI

I. Dersin Amacı

Öğretmenlik uygulaması dersi okul uygulamaları kapsamında gerçekleştirilmekte olup öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitim süresince edindikleri bilgi ve becerileri okul ortamında uygulamalarına ve değerlendirmelerine olanak sağlamayı, öğretmenlik mesleğine ilişkin temel ve alana özel becerileri geliştirmelerini desteklemeyi hedeflemektedir.

Hedeflenen Beceriler

Etkinlik Planı Hazırlama ve Uygulama

1. Öğretmen adayı, eğitim programında belirtilen kazanımlara göre günlük plan hazırlar.
2. Çocukların etkin katılımını arttıracak etkinlikler planlar.
3. Dersin hocasının verdiği geri dönüt doğrultusunda öğrenim planında değişiklikler/ düzenlemeler yapar.
4. Hedef kitlenin özelliklerini dikkate alarak farklı öğretim yöntemleri, teknikleri ve stratejilerini uygun şekilde kullanır.
5. Etkinliklere başlamadan önce çocukları motive eder ve etkinlik süresince bu motivasyonu yüksek tutar.

Materyal Tasarımı ve Kullanımı

6. Araç-gereçleri ve materyalleri, öğrenme sürecinin hedefleri doğrultusunda ve çocukların gelişim düzeylerine uygun şekilde hazırlar.
7. Araç-gereç ve materyallerini öğrenme sürecinin hedefleri doğrultusunda ve çocukların gelişim düzeylerine uygun şekilde kullanır.

Eğitim Ortamının Düzenlenmesi

8. Etkinlik öncesi eğitim ortamını etkili bir şekilde düzenler.
9. En az 3 öğrenme merkezini, yeni materyallerle dikkat çekici hale getirir.

Sınıf Yönetimi

10. Etkili iletişim yöntemlerini bilir ve çocuk ile etkili iletişim kurar.
11. Sınıf yönetiminde dikkat edilmesi gereken hususları bilir ve sınıfı etkili bir şekilde yönetir.

Değerlendirme

12. Uygun ölçme-değerlendirme yöntemlerini belirler.
13. Her etkinlik sonrası etkinliğin değerlendirmesini yapar.
14. Günün sonunda, gün sonu değerlendirmesi yapar.
15. Değerlendirme sonuçlarını kayıt altına alır.

Öğretmenlik uygulaması genel çalışma planı

Amaçlar:

1. *Öğretmen adaylarına* öğretmenlik mesleğine özgü becerileri kazandırmak,
2. *Öğretmen adaylarına* öğretmenlik mesleğine özgü becerileri kullanabilmeleri için fırsat vermek,
3. *Öğretmen adayının* öğretmenlik mesleğine ilişkin performansını gözlemlemek; zayıf ve güçlü yanlarını tespit ederek öğretmen adayına geri dönüt vermek.

İlkeler:

1. İlk hafta *uygulama öğrencisi* ve *uygulama öğretim elemanı (ders danışmanı)*, *uygulama öğretmeni* ile tanışmak için uygulama okuluna gider. Son hafta ise genel değerlendirme çalışmaları yapılmaktadır.
2. *Öğretmenlik uygulaması komisyonu* tarafından hem lisans programı hem de formasyon programı için 12 haftalık bir program oluşturulur. Her anabilim dalı bu programı olduğu gibi ya da bu programı alana özgü beklentiler doğrultusunda uyarlayarak kullanılır.
3. 12 hafta boyunca yapılacak çalışmalarda daha öncesinde hazırlanan plan dikkate alınır.
4. Her hafta yapılacak çalışmanın kısa bir planı oluşturulur ve plan doğrultusunda yapılan çalışmalar “uygulama dosyası”na eklenir.
5. Her hafta 12 haftalık programda belirlenen etkinliklerin yapılmasına dikkat edilmelidir. Çeşitli sebeplerle aksaklıklar ya da gecikmeler olursa en kısa zamanda telafi edilmelidir.
6. *Uygulama öğrencisi* ve *uygulama öğretim elemanı* her hafta ya da belirli aralıklarla ders uygulamaları üzerinde tartışır ve *uygulama öğretim elemanı* tarafından *uygulama öğrencisine* geri bildirim verilir.
7. Yapılan etkinlikler ya da uygulamalar o hafta değerlendirilerek yeterli görülmeyen çalışmalar tekrar yapılır.

II. Dersin İçeriği

Öğretmenlik uygulaması, her hafta iki saati fakültede teorik, altı saati uygulama okullarında gerçekleştirilmek üzere haftada sekiz saat süren beş kredilik bir derstir. Bu süreçte öğretmen adayı her hafta değerlendirilmek üzere çalışmalar yapar (Ek-1 Öğretmenlik Uygulaması I ve II – Haftalık Çalışma Akışı). Bu çalışmaların kapsamı temelde sınıf yönetimi ve etkinlik süreci (etkinlik planı ve materyal hazırlama, planı uygulama ve değerlendirme), mesleki farkındalık ve etikten oluşmaktadır. Bu çalışmalar esnasında *uygulama öğrencisi*, *uygulama öğretim elemanı* ve *uygulama*

öğretmeninin yönlendirmesi ve geri bildirimleri ile okul ve sınıf ortamını tanır, pedagojik alan bilgisini uygulama yaparak sınar ve mesleki farkındalık geliştirir.

III. Dersin İşleyişi

Öğretmenlik uygulaması dersinde etkinliklerin belirlenen hedeflere ulaşabilmesi için *uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve uygulama öğrencisi* arasında uyumlu bir çalışma gerçekleştirilir ve bu doğrultuda aşağıdaki plana uyulması önemlidir.

1. *Uygulama öğretim elemanı*, dönem başındaki ilk derste dönem boyunca yapılacak çalışmalar ve işleyiş hakkında gerekli bilgilendirmeyi yapar. İlerleyen haftalarda *uygulama öğretim elemanının* yönlendirmeleri ile o hafta için yapılması beklenen etkinliklere ilişkin öğrenciye geri bildirim verilir, deneyimler ve izlenimler paylaşılır. *Uygulama öğretim elemanı* dönem boyunca her bir öğretmen adayını en **az iki kez** uygulama okulunda gözlemler, yapılan gözlemler ışığında adaya gerekli geri bildirimlerde bulunarak adayın mesleki gelişimini destekler. Bu gözlemler esnasında **Ek-5'teki Öğretmen Adayı Değerlendirme Rubriğinden** yararlanılır.

2. *Uygulama öğrencisi*, dönem boyunca uygulama öğretmeni ile iş birliği içerisinde çalışmalarını planlar ve gerçekleştirir. İlk 2 hafta gözlem yapar, bu gözlemler için **Ek-2'deki Öğretmen Adayı Gözlem Formundan yararlanılır. Sonraki haftalarda yaptığı uygulamalar için Ek-3 Öğretmen Adayı Öz değerlendirme formu ve Ek-4 Öğretmen Adayı Akran Değerlendirme Formlarını doldurur.** Her hafta yaptığı etkinlik ile ilgili bir etkinlik değerlendirme raporu hazırlar ve bu raporu en geç bir hafta sonra *uygulama öğretim elemanına* sunar. *Uygulama öğrencisi* dönem boyunca *uygulama öğretmeni, uygulama öğretim elemanı ve uygulama okul yöneticilerinin hatırlatma* ve uyarılarını dikkate alır.

3. *Uygulama öğretmeni, uygulama öğrencisinin* çalışmalarını yönergelere uygun bir biçimde gerçekleştirebilmesi için ona her hafta yardım ve rehberlik eder. Ona gerekli ve mesleki anlamda nitelikli yönlendirmeler ve geri bildirimlerde bulunur.

Not: Uygulama öğrencisi her bir dönemde, en az sekiz farklı haftada olmak üzere en az sekiz etkinlik planlar ve uygular. Her etkinlik türünden (Türkçe Dil Etk., Matematik Etk., Sanat Etk., Müzik Etk. Vb.) en az bir tane hazırlamış ve uygulamış olarak dönemi bitirir.

IV. Dersin Değerlendirmesi ve Devam Şartı

Öğretmenlik uygulaması (I ve II) vize ve final notu *uygulama öğretim elemanı* tarafından adayın çalışmaları, etkinlik hazırlama ve uygulama kabiliyeti, sınıf yönetimi, mesleki disiplini ve iletişim becerisi göz önünde bulundurularak verilir.

Öğretmenlik Uygulaması I ve II derslerinin başarı notu, öğrencinin hazırladığı *öğrenci dosyası* ile *öğretim elemanı gözlem puanlarının* ağırlıklı ortalaması üzerinden belirlenmektedir.

Vize notu, öğrencinin ders kapsamında hazırladığı dosyadan elde ettiği toplam puanın %60'ı ile öğretim elemanının gözleminden aldığı toplam puanın %40'ının ağırlıklı ortalamasından oluşmaktadır.

Final notu ise, öğrencinin hazırladığı dosyadan aldığı toplam puanın %40'ı ve öğretim elemanı gözleminden aldığı toplam puanın %60'ının ağırlıklı ortalamasına dayanmaktadır.

Uygulama öğretim elemanları değerlendirmelerini ayrıca **MEBBİS** sistemine de işlemeleri gerekmektedir. Öğretmenlik uygulaması dersinde uygulama öğrencilerinin 12 hafta boyunca staj okulunda bulunma zorunluluğu vardır. *Uygulama öğrencisinin resmi bir belge ile devamsızlık yapması durumunda, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile iletişime geçerek okulda eksik kalan hafta/ları belirlenen en yakın tarihte telafi etmesi gerekir.*

V. Uygulama Öğrencisi Uygulama Dosyaları

Okullardaki uygulama çalışmaları sırasında *uygulama öğrencisi* okullarda yaptığı bütün çalışmalarla ilgili kayıtları içeren bir dosya tutmalıdır. Dosyanın, istenmesi halinde, adayla birlikte çalışan *uygulama öğretmene* ve *uygulama öğretim elemanına* gösterilmek üzere hazır bulundurulması gerekir. Okullarda yapılan uygulama çalışmaları ile ilgili kayıtları ve bunlarla ilgili olarak öğretmen adayının kendi notlarını içeren dosya, adayın mesleki gelişiminin bir kayıdıdır. Dosya, öğretmen adayının okullardaki uygulama çalışmalarında sağladığı başarının değerlendirilmesinde önemli bir kanıt olabilir. Dönem sonunda öğrenci uygulama dosyası her öğrenci tarafından, uygulama öğretim elemanına teslim edilmelidir.

EK 1

Öğretmenlik Uygulaması I ve II – Haftalık Çalışma Akışı

Bu akış, öğretmen adayının uygulama sürecini haftalara göre sistemli biçimde planlaması ve her hafta farklı bir gözlem veya uygulama bileşenine odaklanması amacıyla hazırlanmıştır. Her uygulama haftasında öğretmen adayının etkinlik performansı, öğretmen adayları için hazırlanmış değerlendirme formu aracılığıyla izlenir. Gözlem haftalarında ise süreç öğretim elemanı tarafından takip edilir.

Hafta	İçerik
1. Başlangıç ve Tanıtım	• Uygulama yapılacak okulların belirlenmesi. • Uygulama süreci hakkında bilgilendirme toplantısı.
2. Okul Ortamını Tanıma (Gözlem)	• Uygulama öğretmeni ile tanışma. • Okulun genel yapısı, sınıf ortamı, fiziki koşullar ve sınıf kültürü hakkında ilk gözlemler. • Çocuklarla tanışma ve sınıf içi etkileşimlerin incelenmesi.
3. Etkinlik İncelemesi (Gözlem)	• Sınıf içindeki etkinliklerin gözlemlenmesi.
4. Uygulama	• Uygulama sonrası öz değerlendirme.
5. Uygulama	• Akran değerlendirme formunun doldurulması.
6. Uygulama	• Uygulama sonrası öz değerlendirme.
7. Uygulama	• Akran değerlendirme formunun doldurulması.
8. Uygulama	• Uygulama sonrası öz değerlendirme.
9. Uygulama	• Akran değerlendirme formunun doldurulması.
10. Uygulama	• Uygulama sonrası öz değerlendirme.
11. Uygulama	• Akran değerlendirme formunun doldurulması.
12. Uygulama	• Uygulama sonrası öz değerlendirme.
13. Uygulama	• Akran değerlendirme formunun doldurulması.
14. Genel Değerlendirme ve Kapanış	• Tüm uygulama sürecinin genel değerlendirilmesi. • Gözlem ve uygulama dosyalarının tamamlanması. • Öğretim elemanı ile süreç değerlendirme görüşmesi.

EK 2

Öğretmen Adayı Gözlem Formu

Amaç: Bu form, öğretmen adayının öğretmenlik uygulaması sürecinde görev yaptığı okul ve sınıf ortamını tanıması, okulun fiziki ve sosyal yapısını sistematik bir biçimde gözlemlemesi ve bu gözlemleri somut verilerle kaydetmesi için hazırlanmıştır.

Kullanım Yönergesi: Öğretmen adayı, uygulama okulundaki ilk haftalarda bu formu doldurarak ortamın genel yapısı, sınıf iklimi ve iletişim düzeyine ilişkin ayrıntılı gözlemler yapar. Her alt boyuttaki maddeler için “Açıklama/Notlar” kısmı somut örneklerle doldurulmalıdır.

Uygulama Öğretmeninin Adı-Soyadı:

Sınıf:

Gözlem Tarihi ve Süresi:

1. Okul ve Sınıfın Fiziksel Özellikleri

- Sınıfın fiziksel yapısı, öğrenci sayısına ve etkinlik türlerine uygun mudur? (Evet / Hayır)
- Sınıfta yeterli ve gelişime uygun materyaller bulunmakta mıdır? (Evet / Hayır)
- Okulun genel fiziki olanakları (bahçe, oyun alanları, ortak alanlar vb.) nasıldır? (Evet / Hayır)
- Özel gereksinimli öğrenciler için uygun düzenlemeler yapılmış mıdır? (Evet / Hayır)

Açıklama/Notlar:

2. Tanışma ve Etkileşim Süreci

- Uygulama öğretmeni, adaya uygulama süreci hakkında bilgi verdi mi? (Evet / Hayır)
- Çocuklarla tanışma süreci uygun bir şekilde yürütüldü mü? (Evet / Hayır)
- Öğretmenin tutum ve davranışları olumlu mu? (Evet / Hayır)
- Çocukların tutum ve davranışları olumlu mu? (Evet / Hayır)

Açıklama/Notlar:

3. Sınıf Kültürü ve Etkileşim Ortamı

- Öğretmen ve çocuklar arasında etkili iletişim kuruluyor mu? (Evet / Hayır)
- Çocuklar birbirleriyle sosyal ilişkiler kurabiliyor mu? (Evet / Hayır)
- Öğretmen anlık gelişen durumlara karşı esnek davranıyor mu? (Evet / Hayır / Gözlenemedi)
- Dış etkenler (müdür, veli, gürültü vb.) sınıf ortamını etkiliyor mu? (Evet / Hayır / Gözlenemedi)

Açıklama/Notlar:

Genel Değerlendirme:

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Tarih:

İmza:

EK 3

Öğretmen Adayı Öz Değerlendirme Formu

Öğretmen Adayının Adı-Soyadı:

Uygulama Sınıfı:

Etkinlik Türü ve Süresi:

Etkinlik Konusu:

Aşağıdaki maddeleri, etkinlik uygulamanız sırasında gösterdiğiniz performansa göre **1–5** arasında değerlendiriniz:

1 = Çok zayıf · 2 = Zayıf · 3 = Orta · 4 = İyi · 5 = Çok iyi

Öz Değerlendirme Maddeleri

Değerlendirme Ölçütü	1	2	3	4	5
1. Günlük eğitim planımda etkinlikleri açık ve anlaşılır biçimde tanımladım.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Öğretimi somutlaştırmak için çeşitli materyaller hazırladım ve sürece entegre ettim.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Düz anlatım dışındaki yöntem ve teknikleri etkin biçimde kullandım.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Ses tonumu tüm çocukların duyabileceği şekilde ayarladım.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Çocuklarla birebir ilgilendim ve iletişimimi sürdürdüm.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Etkinlikleri planladığım sürede tamamladım.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Uygulamadan önce sunular, öğretim programı ve diğer kaynaklardan yararlanarak hazırlık yaptım.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Açık, anlaşılır ve çocukların düzeyine uygun bir dil kullandım.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Çocukların aktif katılımını sağlayacak fırsatlar sundum.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Hazırladığım etkinlikler özgündü ve kendi yaklaşımıyı yansıtıyordu.	☐	☐	☐	☐	☐

Genel Değerlendirme

Etkinlik uygulamanızla ilgili güçlü yönlerinizi, geliştirmek istediğiniz noktaları ve genel değerlendirmelerinizi buraya yazınız:

Tarih:

İmza:

EK 4

Öğretmen Adayı Akran Değerlendirme Formu

Gözlemlenen Öğretmen Adayının Adı-Soyadı:

Uygulama Sınıfı:

Etkinlik Türü ve Süresi:

Etkinlik Konusu:

Aşağıdaki maddeleri gözlemlediğiniz performansa göre **1–5** arasında işaretleyiniz:

1 = Çok zayıf · 2 = Zayıf · 3 = Orta · 4 = İyi · 5 = Çok iyi

Akran Değerlendirme Maddeleri

Değerlendirme Ölçütü	1	2	3	4	5
1. Günlük eğitim planında etkinlikleri anlaşılır biçimde açıklamıştı.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Öğretimi somutlaştırmak için çeşitli materyalleri etkili biçimde kullandı.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Düz anlatım dışında farklı yöntem ve tekniklerden yararlandı.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Ses tonunu tüm çocukların duyabileceği düzeyde kullandı.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Çocuklarla birebir ilgilendi; iletişimi sürekli ve etkiliydi.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Etkinlikleri planladığı süre içinde tamamladı.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Uygulama öncesi öğretim materyallerini, programı ve sunuları hazırdı.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Kullanılan dil açık, anlaşılır ve çocukların düzeyine uygundu.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Çocukların aktif katılımını sağlayacak fırsatlar sundu.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Hazırladığı etkinlikler özgündü ve kendi yaklaşımını yansıtıyordu.	☐	☐	☐	☐	☐

Yorum ve Öneriler

Gözlem sürecine ilişkin genel görüşlerinizi, güçlü ve geliştirilmesi gereken yönleri aşağıya yazınız:

Değerlendiren Öğretmen Adayının Adı-Soyadı:

Tarih:

İmza:

EK 5

Öğretmen Adayı Değerlendirme Rubriği

Öğretmen Adayının Adı Soyadı:

Uygulama Sınıfı:

Etkinlik Türü ve Süresi:

Etkinlik Konusu:

Her boyut, öğretmen adayının performansını **4 düzeyde** değerlendirmek için kullanılır. Düzeyler sırasıyla *başlangıç, gelişmekte, yeterli, üst düzey* olarak tanımlanmıştır.

Ölçüt	5 - Başlangıç	10 - Gelişmekte	15 - Yeterli	20 - Üst Düzey
1. Materyal Kullanımı	Materyal kullanmıyor veya materyaller ilgisiz.	Sınırlı sayıda materyal kullanıyor; konu ile ilişkisi zayıf.	Konuya uygun materyaller kullanıyor, çocukların ilgisini çekiyor.	Materyalleri etkin, yaratıcı ve sürekli biçimde kullanıyor; teknoloji entegrasyonu sağlıyor.
2. İçerik Bilgisi	Konunun kavramsal yapısına hakim değil.	Konu bilgisi yetersiz; bazı kavram hataları var.	Konuya hakim; kavramları doğru ve uygun biçimde kullanıyor.	Konuya tam hakim; geniş kaynaklardan yararlanıyor ve zengin içerik sunuyor.
3. Yöntem ve Teknikler	Sadece düz anlatım kullanıyor.	Yöntemleri deniyor ancak uygulamada sınırlı.	Farklı yöntem ve teknikleri amaca uygun kullanıyor.	Çeşitli yöntemleri etkili şekilde birleştiriyor; çocukları aktif hale getiriyor.
4. Değerlendirme ve Geri Bildirim	Değerlendirme yapmıyor; geribildirim vermiyor.	Zaman zaman sözlü değerlendirmeler yapıyor.	Farklı araçlarla düzenli değerlendirme yapıyor.	Sürekli ve gelişime odaklı geribildirim veriyor; öğrenmeyi yönlendiriyor.
5. Sınıf Yönetimi ve İletişim	Sınıf düzenini sağlayamıyor; iletişim zayıf.	Zaman zaman kontrol kaybı yaşıyor; iletişim sınırlı.	Sınıfı yönetebiliyor; etkili iletişim kuruyor.	Sınıfı etkin yönetiyor; iki yönlü, saygıya dayalı iletişim kuruyor.

Toplam Puan:

Yorum ve Öneriler:

Öğretim Üyesi Adı-Soyadı:

Tarih:

İmza:

EK-6

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI I VE II DERSİ DEĞERLENDİRME TABLOSU

Öğretmenlik Uygulaması I ve II derslerinin başarı notu, öğrencinin hazırladığı *öğrenci dosyası* ile *öğretim elemanı gözlem puanlarının* ağırlıklı ortalaması üzerinden belirlenmektedir.

Vize notu, öğrencinin ders kapsamında hazırladığı dosyadan elde ettiği toplam puanın %60'ı ile öğretim elemanının gözleminden aldığı toplam puanın %40'ının ağırlıklı ortalamasından oluşmaktadır.

Final notu ise, öğrencinin hazırladığı dosyadan aldığı toplam puanın %40'ı ve öğretim elemanı gözleminden aldığı toplam puanın %60'ının ağırlıklı ortalamasına dayanmaktadır.

		PUAN	VİZE	FİNAL
Öğrenci Dosyası	Kapak	5	%60	%40
	Devam Formu	5		
	Gözlem1-2	10		
	Etkinlik Planları ve uygulama fotoğrafları	60		
	Öz değerlendirme formları	10		
	Akran değerlendirme formları	10		
Öğretim Elemanı Gözlemi	(Rubrik puanı)	100	%40	%60